

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 1/2003 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om finansiering av hållbart skogsbruk

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 28 maj 2003 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (RP 12/2003 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i saken (GrUU 4/2003 rd). Utlåtandet ingår som bilaga till betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- biträdande avdelningschef Pentti Lähteenoja, jord- och skogsbruksministeriet
- myndighetschef Tapani Juhe, Sydvästra Finlands skogscentral
- ordförande Raimo Hakila, Satakunnan luonnonsuojelupiiri
- miljöchef Jouko Kostamo, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio
- vice skogsdirektör Timo Nyrhinen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter rf
- avdelningschef Pertti Litmanen, Skogsindustrin rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
— Sydvästra Finlands miljöcentral.

PROPOSITIONEN

Statsrådet fattade den 23 oktober 2002 ett principbeslut om en handlingsplan för att säkra biodiversiteten i skogarna i södra Finland, västra delen av Uleåborgs län och sydvästra delen av Lapplands län. Vissa åtgärder som avses i handlingsplanen bygger helt eller delvis på nya metoder, och bedömningen av deras lämplighet förutsätter pilotprojekt eller förutredningar.

I propositionen föreslås att lagen om finansiering av hållbart skogsbruk kompletteras med en ny paragraf om sådana försöksprojekt enligt

principbeslutet som på ett lämpligt sätt anknyter till lagens utgångspunkter.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

Grundlagsutskottets utlåtande

Grundlagsutskottet framhåller som sitt utlåtande att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. I motiveringen till utskottets utlåtande anføres en del kommentarer om lagförslagets innehåll.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Av de orsaker som framgår av propositionens motivering och med stöd av erhållen utredning finner utskottet propositionen behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslaget men med anmärkningarna och ändringsförslagen nedan.

Detaljmotivering

I 1 mom. i den föreslagna paragrafen sägs att finansiering får användas för försöksprojekt som främjar skogsbruksmarkernas mångfald och som avses i handlingsplanen för att säkra biodiversiteten i skogarna i södra Finland, västra delen av Uleåborgs län och sydvästra delen av Lapplands län. Utskottet anser att bestämmelsen behöver kompletteras så att det tydligare framgår vilken handlingsplan det är fråga om och för vilka försöksprojekt enligt planen finansiering får användas för. Handlingsplanen ingår i statsrådets principbeslut den 23 oktober 2002 och enligt beslutet får finansiering användas för försök med naturvärdeshandel och samverkansnät. Avtal mellan markägarna och en skogscentral för att bevara och höja naturvärdena skall enbart fattas inom ramen för naturvärdeshandeln. Utskottet föreslår en precisering på denna punkt i momentets sista mening.

Utskottet vill förtydliga paragrafens 2 mom. med att områdets behöriga skogscentral ingår avtal om projekt som gäller naturvärdeshandel. Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande (GrUU 4/2003 rd) att det är skäl att föreskriva om den längsta giltighetstiden för visstidsavtal. Av en utredning som tillställts utskottet framgår att avtalstiden i de flesta fall med hänsyn till avtalets natur vore 10 år och att den längsta tiden inte bör överskrida 20 år. Försöksprojekten är frivilliga och markägarna och skogscentralen gör upp om avtalstiden. Utöver dessa ändringar föreslår utskottet två språkliga preciseringar i momentet.

Enligt grundlagsutskottets utlåtande måste det på grund av 80 § 1 mom. i grundlagen föreskrivas genom lag om grunderna för skyldigheten att betala tillbaka ett utbetalt belopp vid upp-

sägning av avtalet. Utskottet föreslår därför att momentet kompletteras med att beloppet bör betalas tillbaka om markägaren genom sitt eget förfarande medvetet har försämrat ett områdes naturvårdsbiologiska förhållanden. Det bör finnas ett klart orsakssamband mellan markägarens förfarande och försämringen i områdets naturvårdsbiologiska förhållanden. Vad gäller samfälliga områden förutsätts det för återbetalning av beloppet att minst en markägare har förfarit på detta sätt. Som exempel kan nämnas att markägaren rensar ett dike strax intill ett område som omfattas av ett avtal om naturvärdeshandel så att vattenhushållningen också inom avtalsområdet förändras och naturvärdena i avtalet försvinner eller försvagas. I en sådan situation och i liknande situationer ska markägaren vara skyldig att betala tillbaka hela det belopp som betalats ut med stöd av avtalet. I klara olycksfall uppkommer återbetalningsskyldighet givetvis inte. En markägare som har försämrat naturvärden är skyldig att betala tillbaka pengar också när de har betalats till den tidigare markägaren. Skyldighet att betala tillbaka pengar ska inte föreligga i övriga fall av uppsägning enligt 3 mom. Att markägaren till exempel vill undvika att försätas i likvidation är en sådan grund för uppsägning av avtalet enligt 3 mom. som vanligen inte leder till skyldighet att betala tillbaka pengarna.

Med stöd av erhållen utredning föreslår utskottet att 4 mom. i propositionen stryks som onödigt.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande bedömt att regleringen i paragrafens sista moment som grundar sig på relativt öppen delegering är lämplig med hänsyn till att det är frivilligt att delta i försöket och att finansieringen är behovsprövad och budgetbunden. Enligt utredning till jord- och skogsbruksutskottet är det möjligt att precisera bestämmelsen redan utifrån tillgänglig information. Jord- och skogsbruksministeriet och miljöministeriet har i sin beredning kommit till att det är lämpligast att välja ut de projekt som deltar i försöket med samarbetsnät genom en ansökningstävling. Utskottet föreslår därför

att det i sista momentets första mening föreskrivs om förfarandet med att utse försöksområdet för projekt för samverkansnät. Vidare föreslår utskottet att det i andra meningen föreskrivs om att ett försök med naturvärdeshandel ska inledas i landskapet Satakunda 2003. Försöksområdet ska avgränsas enligt den skogscentralens behörighetsområde som administrerar försöket. Skogscentralen kan ingå enskilda avtal om naturvärdeshandel också inom den del av sitt behörighetsområde som ligger utanför Satakunda, om ytterst lämpliga områden i naturvårdsbiologiskt hänseende står till buds. Men naturvärdeshandeln ska koncentreras till Satakunda, där den har förberetts under en längre tid. Utifrån erfarenheterna från Satakunda kan försöket med naturvärdeshandel under senare år av handlingsplanen

utvidgas till andra områden, om anslagen räcker till. Utskottet föreslår att det föreskrivs om en eventuell utvidgning av försöksområdet genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. I linje med grundlagsutskottets utlåtande föreslår jord- och skogsbruksutskottet att det i det sista momentets sista mening ska konstateras att närmare bestämmelser om verkställigheten av försöksprojekt utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår jord- och skogsbruksutskottet

att lagförslaget godkänns med följande ändringar:

Lag

om ändring av lagen om finansiering av hållbart skogsbruk

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 3 kap. i lagen den 12 december 1996 om finansiering av hållbart skogsbruk (1094/1996) en ny 19 a § som följer:

19 a §

Vissa försöksprojekt

Finansiering får användas för *försök med naturvärdeshandel och samarbetsnät som främjar skogsbruksmarkernas mångfald* och som avses i *statsrådets principbeslut den 23 oktober 2002 om handlingsplanen för att säkra biodiversiteten i skogarna i södra Finland, västra delen av Uleåborgs län och sydvästra delen av Lapplands län*. Områdena utses med stöd av naturvårdsbiologiska kriterier. *Inom naturvärdeshandeln ingås avtal i syfte att bevara eller öka existerande naturvärden.*

Avtalsparter inom *naturvärdeshandeln* är områdets behöriga skogscentral och sådana enskilda markägare som avses i 2 § i denna lag. Avtal ingås inte angående områden vilkas biologiska mångfald markägaren enligt lag är skyldig att

trygga. Ett avtal ingås för *en tid av längst 20 år* och gäller även om området övergår till en ny ägare. En anteckning om avtalet görs i fastighetsregistret. En ny ägare kan säga upp avtalet inom sex månader från äganderättens övergång. Uppsägningen träder i kraft när den nya ägaren återbetalat till skogscentralen mot den återstående avtalsperioden svarande del av den finansiering som skogscentralen har erlagt.

Ett avtal kan sägas upp *också* i det fall att områdets naturvårdsbiologiska förhållanden eller andra förhållanden som inverkar på fullgörandet av avtalsförpliktelsen förändrats så, att det inte längre föreligger grunder för avtalets giltighet eller att avtalets giltighet är oskälig. *Har markägaren genom sitt eget förfarande medvetet försämrat områdets naturvårdsbiologiska förhållanden är han skyldig att till skogscentralen*

återbetala den finansiering han fått med stöd av det uppsagda avtalet.

(4 mom. utsl.)

Projekten för försök med samverkansnätet väljs ut genom en ansökningstävling som jord- och skogsbruksministeriet arrangerar i samråd med miljöministeriet. Ett försök med naturvårdshandel inleds 2003 inom sydvästra Finlands skogscentrals behörighetsområde huvudsakligen i landskapet Satakunda. Bestämmelser om en eventuell utvidgning av försöksområdet utfär-

das genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Skogscentralen ingår avtal om naturvårdshandel inom ramen för de medel som anvisats skogscentralen för detta ändamål. Närmare bestämmelser om verkställandet av försöksprojekt kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. (5 mom. i RP)

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 12 juni 2003

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Sirkka-Liisa Anttila /cent
vordf. Harry Wallin /sd
medl. Nils-Anders Granvik /sv
Pertti Hemmilä /saml
Esko Kiviranta /cent
Katri Komi /cent
Risto Kuisma /sd
Esa Lahtela /sd
Minna Lintonen /sd

Eero Lämsä /cent
Reijo Paajanen /saml
Erkki Pulliainen /gröna
Pekka Vilkuna /cent
Lasse Virén /saml
ers. Jari Leppä /cent
Klaus Pentti /cent (delvis)
Unto Valpas /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.